

Hevur tú ein spurning ella onkran trupulleika, sum tú kundi ynskt tær at fingið viðgjørdan í hesum teiginum.

Spyr Sosialin

Skriva til: Sosialurin, postsmoga 76, 3800 Argir. Merk brøvbjálvan »Spyr Sosialin«.

Eyðun Joensen, sál-arfrøðingur

Marjun Sigurdsdóttir, sosialræðgevi

Marner Simonsen, lækni

Fríða Patursson, lög-frøðingur

Barnakonur og rúsdrekka

Læknin skrivar:

Spurningurin um alkohol ávirkanina á fostur, hevur síðan fyrst í 70unum havt stóran áhuga hjá gransk-urum.

Úrslitið er, at barna-konur ið nýta alkohol í mun til tær, sum ongantið smakka sær á, visur, at tær ið nýta alkohol hava størri møguleika at fáa ófull-borin børn, eitt nú: nýføð-ingar sum viga ov lítið, brek í meginervialagnum, líkamlig vanskeplan í anlitinum.

Savnað undir einum kallast hesi fyribrigdi FAS (fotala alkoholsynd-romið).

Eisini vísa kanningar, at møguleikin fyri at hitta reis er størri hjá barna-konum, sum nýta alkohol í mun til tær, sum ikki nýta alkohol — ella bert í smáum mongdum.

Hitta reis

At alkohol í stórum mongdum gevur møguleika at hitta reis og fosturskaðar bert er atvold av rúsdrekka, kann heldur ikki sigast, tí hesi fyribrigdi kunnu verða tilstaðar, tó at barna-konan ikki nýtir alkohol. Tær ið nýta lítið ella einki alkohol hava eins stórar møguleikar at hitta reis ella fáa ófullborin børn.

Hugsast kann: 1) at fyri-brigdi, sum oftast eisini kann koma til sjóndar hjá teimum, ið nýta alkohol mennir F.A.S.

2) at talan er um eitt ávíst hámark fyri, hvat ein barnakona kann nýta av slíkum drykkjuverum.

Tað vil siga, at ávirk-anin fyrst kemur til sjónd-ar eftir at barnakonan nýtir ávísa mongd av alko-hol.

Fyribrigdi hjá barna-konum, ið ofta eru tengd

at alkohol misnýtslu eru í hesum viðfangi: vánalig føði, truplar sosialar um-støður, nógv royking, mis-brúk av heilivág, stress, vitaminmangul — og her serliga folinsýrumangul.

Av slíkum kanninum víta teir serkønu at siga, at slík fyribrigdi í sjálvum sær ikki fóra til fostur-skaðar, ið kemur undir ser-liga ókið FAS.

Dømið er óvanliga litlir nýføðingar, grundað á vánaliga føði ella ov nógv royking, ikki í øllum førum er orsakað av FAS.

Kortini er ikki møguligt at útiýsa møguleikanum, at ein ávís samanbering er millum alkoholmisnýtslu og fosturskaðar.

Serliga hevur tað týdn-ing, at barnakonur tørva folinsýru, og hevur tað serliga verið granskað á hesum øki, tey seinastu árin.

Tað visur seg nevnliga, at folinsýrumangul ofta er komið til sjóndar í sam-band við alkoholmisnýtslu hjá barnakonum. Sam-stundis er ávíst, at folin-sýra, sum er eitt B-vitamin, hevur týðning fyri at fostrið skal mennast á rætta hátt.

Eisini nýggjar kanningar vísa, at saman-burður er millum alkohol fosturskaðar og Zink-mangul. Umframt hetta eru teir serkønu eisini var-ugudir við, at evnið Acetaldehyd kann hava somu ávirkan.

Hetta evnið er tað sum stendst, tá alkohol brennist í líkaminum.

Hvussu nógv?

Allar kanningar vísa, at barnakonur ið nýta stórar mongdir alkohol, fáa í nógv størri mun, ófull-borin børn.

Ávisir granskarar hava roynt at seta tøl á ávísa mongd, sum sigst geva fosturskaðar.

Eisini um møguleikan, hvørt smærri ella størri mongdir alkohol geva fosturskaðar. Tað er tó ikki víst á, hvussu høgt alko-holbrúk er galdandi, fyri at geva slíkar skaðar. Talan er tó um eitt hámark fyri, hvussu nógv alkohol ein barnakona kann nýta, uttan at fostur-skaðar standast av hesum.

Verður hugt eftir teimum úrslitum sum higartil eru tøk um slíkar kanningar, eru smár mongdir alkohol ikki við vissu tekin um, at tað ávirkar fostrið.

Hinvegin er ikki møgu-ligt at áseta eitt hámark fyri »trygga« alkohol-nýtslu.

Eins og tað ikki er gjør-ligt at áseta eitt mark fyri at tað er skaðiligt at nýta størri ella minni mongdir alkohol í burðartíðini, hevur eisini verið umrøtt hvat er hámark og lágmark í hesum viðfangi.

Er tað t.d. ein snaps dagliga, ella fýra-fimm snapsir um vikuna, ella er tað eina ella tvær rættu-ligar kenningar í burðar-tíðini?

Hvat almenna upplýs-ingini víðvikur, tá tað snýr seg um upplýsing í samband við alkohol-nýtslu í burðartíðini, eigur at verða nágreiniliga víst á tey kanningarúrslit ið eru tøk.

Tað er ráðiligt at verða

átturhaldandi, men hvørt tað skal verða eitt krav til barnakonur, at tær als ikki skulu nýta alkohol, er ein annar spurningur.

Ivamálið skal koma tí ófødða til góðar

Høvuðsendamálið í hesum upplýsingum eigur sjálv-sagt at verða, at ivamálið skal koma tí ófødða barn-inum til góðar — nevni-liga, markið fyri hvar »trygdin« í alkoholmark-inum liggur.

Talan kann eisini verða um tilíkt, at t.d. flestu barnakonur hava nýtt alkohol í burðartíðini, eitt nú áðrenn tær hava havt vitan um, at tær eru við barn. Hjá hesum kvinnum kann slíkt forboð elva til ótryggleika og skyldkenslu. Tí er tað ein spurningur um núverandi vitanin um alkohol og barnakonur er so staðfest, at hon kann bera, at barnakonur kunnu koma í eina sálarliga støðu, sum gevur teimum ringa sam-vitsku í burðartíðini.

70 ár

13. mars fylti Hans Petur Øregaard, Madvig's Allé 8, 1829 København V, 70 ár.

Silvur-brúdleyp

14. mars kundu hjúnini Solveig og Jóhan á Lava, Klaksvík, halda silvur-brúdleyp.

Nærvarp okkara

í Kjøpinhavn hoyrist um alt Kjøpinhavn hvørt hós-kveld frá kl. 20.00-21.30 á 101,7 mHz: Tíðindi, fund-arboð, prátt við feryoying-ar, upplestur og tónleikur.

30 ára starvs-dagur

Tann 16. mars eru farin 30 ár síðan at Hans Marius Johansen, Lilleven, á Tvøroyri, tók við starv-inum sum solumaður fyri Føroya Bjór.

Tað kann sigast um Jonu og Hans Marius, at tey hava røkt hetta starv væl og virðiliga — altíð blið og vinarlígt.

Samstundis sum eg ynski tykkum tillukku við starvsdegnum, fari eg eisini at ynskja Føroya Bjór tillukku við at vera heppið at fáa Jonu og Hans Marius til av-greiðslufólk her suðuri.

Hjartaliga tillukku Sverre

Lilleven

Heldur tú sosialin